

شناسه سند : FI-WR-۰۳۰

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل مالی

دستورالعمل بررسی فروشنده‌ها در لیست سیاه سازمان امور مالیاتی

شناسه سند : FI-WR-۰۳۰

کپی، تکثیر و یا تغییر این سند به هر طریق توسط هر فرد درون یا خارج شرکت مجاز نیست.

در موقع استناد به این سند توجه گردد که آخرین بازنگری دارای ارزش بوده و نسخ قدیمی فاقد اعتبار است.

(اسناد معتبر، دارای مهرسبز "معتبر است" و اسناد منسوخ، به مهر قرمز "منسوخ است" مهور می‌گردد.)

آخرین ویرایش:	تهیه کننده	تأیید کننده	تصویب کننده
نام و نام خانوادگی	سید محمد حسین سیاحی	سید محمد حسین سیاحی	محمد حسین فیروزی
سمت	معاونت مالی	معاونت مالی	مدیر عامل
تاریخ	۱۴۰۵/۰۱/۰۱	۱۴۰۵/۰۱/۰۱	۱۴۰۵/۰۱/۰۱
امضاء			

سایر ویرایشها

جدول تغییرات ویرایش	تاریخ	شرح تغییر	شماره صفحات تغییر یافته	منشاء تغییرات	امضاء		
					تهیه کننده	تایید کننده	تصویب کننده

شناسه سند : FI-WR-۰۳۰

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل مالی

۱. هدف

هدف از تدوین این دستورالعمل، ایجاد یک سازوکار کنترل داخلی پیشگیرانه و الزام‌آور جهت بررسی و احراز اصالت فروشندگان کالا و خدمات، پیش از انجام هرگونه معامله یا پرداخت وجه است. این رویه با هدف مصون‌سازی شرکت از ریسک‌های زیر تدوین شده است:

- پذیرفته نشدن هزینه‌ها (رد هزینه‌ها) و رد دفاتر قانونی توسط سازمان امور مالیاتی.
- عدم پذیرش اعتبار مالیات بر ارزش افزوده خریدها.
- جلوگیری از درگیر شدن در مسئولیت‌های تضامنی مالیاتی و جرایم کیفری ناشی از معاملات صوری و فاکتورهای غیرواقعی.

۲. دامنه کاربرد

این دستورالعمل برای کلیه واحدهای درخواست‌کننده خرید، واحد تدارکات و کارپردازی، واحد قراردادهای و به‌طور ویژه واحد مالی (حسابداری مالیاتی و خزانه‌داری) در دفتر مرکزی و تمامی پروژه‌ها و کارگاه‌های تابعه شرکت لازم‌الاجرا است.

۳. تعاریف و مفاهیم کلیدی

۳٫۱. **شرکت فاقد اعتبار مالیاتی (صوری یا کاغذی):** شرکتی که ثبت قانونی شده اما فاقد فعالیت اقتصادی واقعی، فضای اداری، تجهیزات یا نیروی کار متناسب است و صرفاً با هدف صدور فاکتورهای غیرواقعی (صوری) جهت پنهان‌سازی درآمد یا فرار مالیاتی دیگر مودیان تأسیس شده است. این شرکت‌ها فاقد اعتبار مالیاتی بوده و معامله با آن‌ها از سوی سازمان امور مالیاتی ممنوع است.

۳٫۲. **فاکتور صوری:** صورتحسابی که بدون انجام معامله فیزیکی یا ارائه خدمات واقعی و تنها جهت ایجاد مستندات جعلی هزینه برای کاهش مالیات بر درآمد یا ارزش افزوده صادر می‌شود.

۳٫۳. **معاملات صوری در حسابداری:** از منظر کنترل‌های داخلی، به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۳٫۳٫۱. **معامله صوری با شرکت واقعی:** شرکت وجود خارجی و فعالیت دارد، اما معامله ثبت‌شده به صورت ساختگی بوده و کالا یا خدمتی جابه‌جا نشده است.

۳٫۳٫۲. **معامله با شرکت کاغذی:** شرکت اساساً صوری و غیرواقعی است و اسناد ارائه‌شده از سوی آن فاقد هرگونه پشتوانه حقوقی و عملیاتی است.

۳٫۴. **لیست سیاه سازمان امور مالیاتی (Blacklist):** فهرستی رسمی و پویا که توسط سازمان امور مالیاتی منتشر می‌شود و اسامی اشخاص حقیقی و حقوقی فاقد اعتبار به دلیل صدور صورتحساب غیرواقعی در آن درج می‌گردد.

۳٫۵. **مسئولیت تضامنی مالیاتی:** تکلیفی قانونی که بر اساس آن، در صورت صوری بودن معامله، خریدار و فروشنده هر دو به صورت مشترک و تضامنی مکلف به پرداخت اصل مالیات (عملکرد و ارزش افزوده) و جرایم متعلقه خواهند بود.

شناسه سند : FI-WR-۰۳۰

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل مالی

۴. مسئولیت‌ها

۴٫۱. **حسابدار مالیاتی (مجری):** مسئولیت اجرای فرآیند استعلام وضعیت مالیاتی تامین‌کنندگان بر اساس گام‌های این دستورالعمل، مستندسازی نتایج (تهیه خروجی‌های معتبر)، به‌روزرسانی مستمر فایل اکسل پایش و اعلام موارد مشکوک به مافوق را بر عهده دارد.

۴٫۲. **سرپرست حسابداری (کنترل‌کننده و تأییدکننده):** مسئولیت کنترل نهایی صحت استعلام‌های انجام‌شده، انطباق تاریخ استعلام با تاریخ فاکتورها، تأیید یا رد صلاحیت معاملاتی فروشندگان و نظارت بر عملکرد حسابدار مالیاتی را بر عهده دارد.

۴٫۳. **واحد تدارکات و خرید (همکار):** موظف است پیش از نهایی کردن هرگونه خرید یا عقد قرارداد، اطلاعات هویتی کامل فروشنده را جهت استعلام در اختیار واحد مالی قرار دهد.

۵. مبانی قانونی، جرایم و ریسک‌های معاملاتی

جهت تبیین اهمیت اجرای دقیق این دستورالعمل، الزامات قانونی زیر مبنای عمل کنترل‌های مالی قرار می‌گیرد:

۵٫۱. **ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم:** سوءاستفاده از کد اقتصادی خود یا دیگران، صدور فاکتور صوری یا خرید و فروش فاکتور، مشمول جریمه‌ای معادل ۲ درصد مبلغ معامله خواهد بود.

۵٫۲. **مواد ۲۷۴ و ۲۷۵ قانون مالیات‌های مستقیم (جرم کیفری):** هرگونه اقدام به ثبت معاملات صوری، استفاده از فاکتورهای غیرواقعی و تأسیس شرکت‌های کاغذی با هدف فرار مالیاتی، جرم محسوب شده و مرتکب آن به مجازات‌های تعزیری درجه ششم (حبس، شلاق، جزای نقدی و محرومیت‌های اجتماعی) محکوم خواهد شد.

۵٫۳. **ماده ۲۱ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی (۱۳۹۴):** انتقال اموال با انگیزه فرار از ادای دین جرم محسوب شده و خریدار در صورت آگاهی از موضوع، شریک جرم شناخته می‌شود و عین، مثل یا قیمت مال از وی استیفاء خواهد شد.

۵٫۴. **ریسک پرداخت مضاعف:** از آنجا که شرکت‌های کاغذی توان پرداخت مالیات ابرازی را ندارند، در صورت معامله با آن‌ها، سازمان امور مالیاتی کل بار مالیاتی و جرایم را به صورت **تضامنی** از شرکت ما (خریدار) مطالبه و وصول خواهد کرد.

۶. شرح اجرایی کار (فرآیند استعلام دو مرحله‌ای)

گام ۱) آماده‌سازی و تجمیع اطلاعات فروشندگان

حسابدار مالیاتی موظف است به محض دریافت پیش‌فاکتور یا فاکتور خرید، اطلاعات هویتی ذیل را از فروشنده دریافت و سازماندهی کند:

- برای اشخاص حقوقی: شناسه ملی، نام کامل شرکت و کد اقتصادی.
- برای اشخاص حقیقی: کد ملی، نام و نام خانوادگی و کد اقتصادی (در صورت وجود).

گام ۲) استعلام بخش اول (بررسی ثبت نام مالیات بر ارزش افزوده)

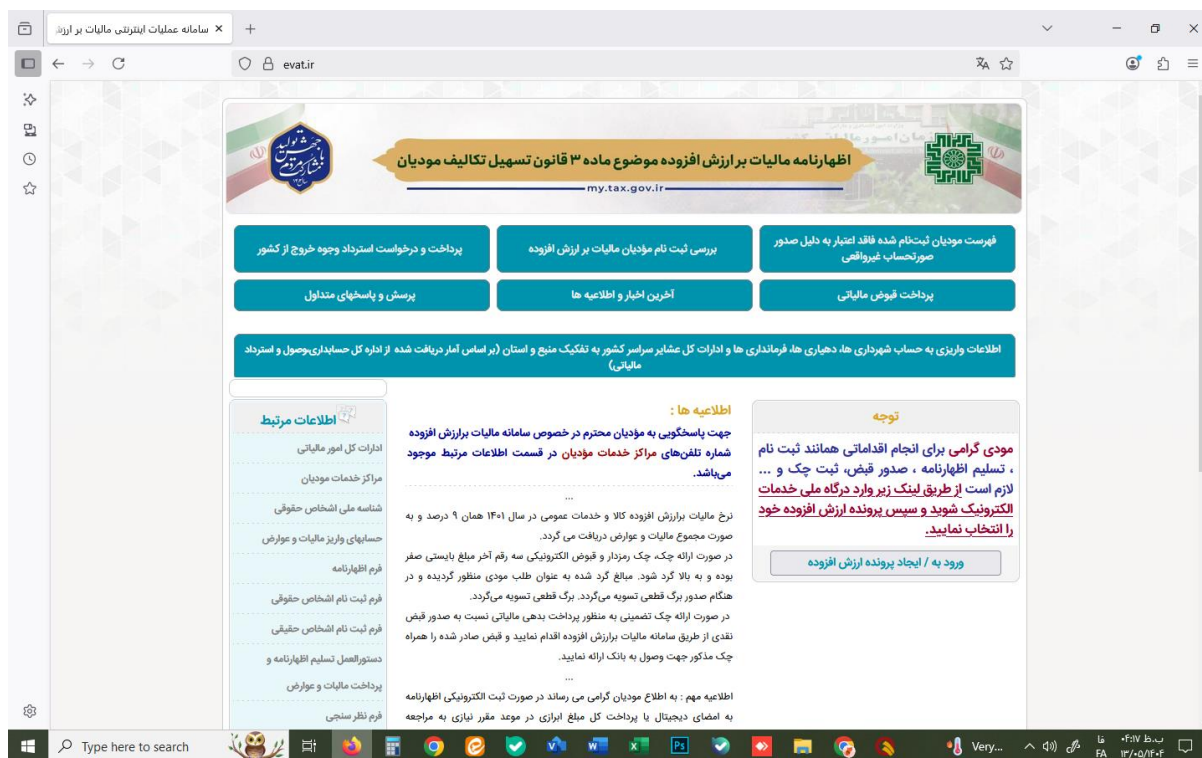
۱. ورود به درگاه ملی خدمات الکترونیک سازمان امور مالیاتی به نشانی: <https://evat.ir>

شناسه سند : FI-WR-۰۳۰

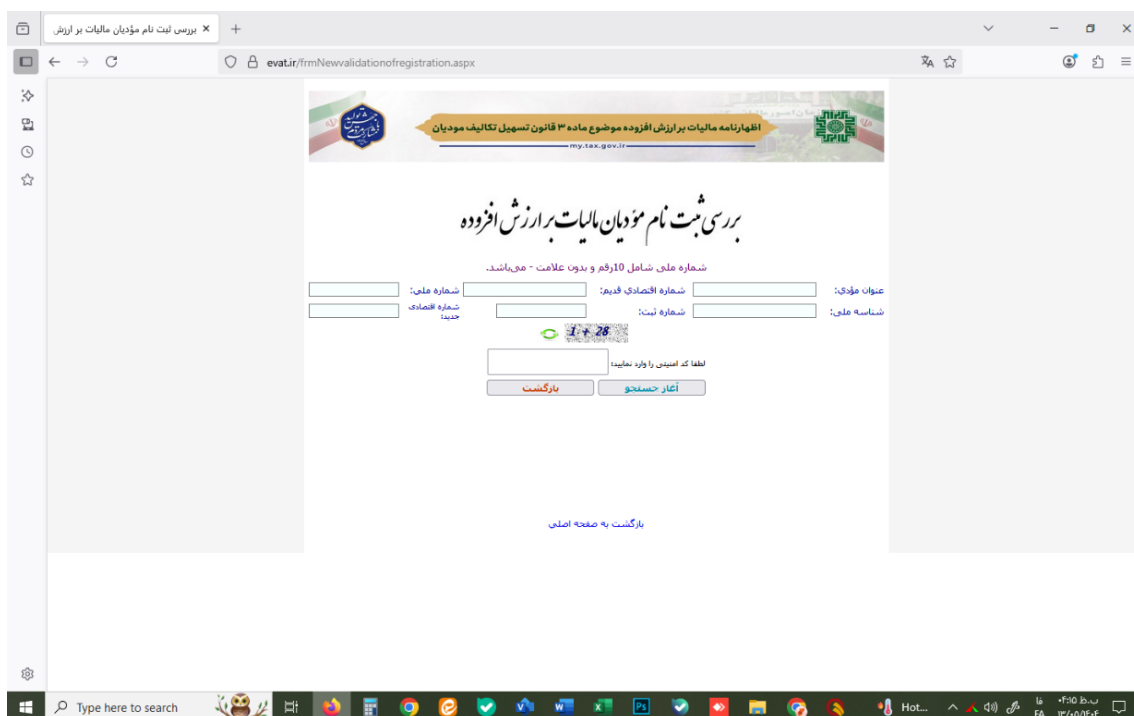
شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل مالی

۲. در صفحه اصلی سامانه، کلیک بر روی گزینه «بررسی ثبت نام مودیان مالیات بر ارزش افزوده».

۳. وارد نمودن یکی از اقلام اطلاعاتی (شناسه ملی، کد ملی یا شماره اقتصادی) در کادر مربوطه و انجام جستجو.

شناسه سند : FI-WR-۰۳۰

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل مالی

۴. بررسی و تفسیر نتایج استعلام:

- وضعیت فعال / دارای اعتبار (سبز): معامله از نظر ثبت نام اولیه ارزش افزوده بلامانع است.
- وضعیت فاقد اعتبار / غیرفعال (قرمز): فروشنده در بلک لیست قرار دارد. **انجام هرگونه معامله و پرداخت وجه به این شخص مطلقاً ممنوع است.**
- اطلاعات یافت نشد: نشان دهنده اشتباه در ورود اطلاعات یا عدم ثبت نام مالیاتی فروشنده است. حسابدار مالیاتی موظف است فوراً مدارک فیزیکی ثبت نام را از فروشنده مطالبه و مجدداً استعلام نماید.

گام ۳) استعلام بخش دوم (بررسی تخصصی لیست سیاه صادرکنندگان فاکتورهای غیرواقعی)

حتی اگر وضعیت مودی در گام دوم سبز باشد، بررسی گام سوم جهت احراز عدم صدور فاکتور غیرواقعی الزامی است:

۶/۳/۱. ورود مجدد به صفحه اصلی سایت <https://evat.ir>

۶/۳/۲. کلیک بر روی گزینه «فهرست مودیان ثبت نام شده فاقد اعتبار به دلیل صدور صورتحساب غیرواقعی».

The screenshot shows the E-VAT website interface. The main header includes the E-VAT logo and the text 'اطهارنامه مالیات بر ارزش افزوده موضوع ماده ۳ قانون تسهیل تکالیف مودیان' (VAT Return Form subject to Article 3 of the Law on Facilitating Taxpayers' Obligations). The navigation menu includes: 'پرداخت و درخواست استرداد وجوه خروج از کشور' (Payment and request for refund of amounts leaving the country), 'بررسی ثبت نام مودیان مالیات بر ارزش افزوده' (Check VAT taxpayer registration), 'فهرست مودیان ثبت نام شده فاقد اعتبار به دلیل صدور صورتحساب غیرواقعی' (List of taxpayers whose registration is invalid due to issuing false invoices), 'پرسش و پاسخهای متداول' (Frequently asked questions), 'آخرین اخبار و اطلاعیه ها' (Latest news and announcements), and 'پرداخت قبوض مالیاتی' (Pay tax bills). The 'فهرست مودیان...' button is highlighted with a red box. Below the menu, there is a section titled 'اطلاعات واریزی به حساب شهرداری ها، دهیاری ها، فرمانداری ها و ادارات کل عشایر سراسر کشور به تفکیک منبع و استان (بر اساس آمار دریافت شده از اداره کل حسابداری و وصول و استرداد مالیاتی)'. To the right, there is a 'توجه' (Attention) box with text: 'مودی گرامی برای انجام اقداماتی همانند ثبت نام، تسلیم اظهارنامه، صدور قبض، ثبت چک و ... لازم است از طریق لینک زیر وارد درگاه ملی خدمات الکترونیک شوید و سپس پرونده ارزش افزوده خود را انتخاب نمایید.' (Dear taxpayer, in order to perform actions such as registration, submission of returns, issuing receipts, and check registration, you must enter the national service portal through the following link and then select your VAT file). At the bottom, there is a button 'ورود به / ایجاد پرونده ارزش افزوده' (Login / Create VAT file).

شناسه سند : FI-WR-۰۳۰

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل مالی

۶,۳,۳. در کادر باز شده، تایید پیغامی با عنوان «مطالعه شد، گذر از این مرحله».

The screenshot shows a web browser window with the URL evat.ir/frmblacklisttaxpayer.aspx. The page header includes the title "اعضایان فاقد اعتبار" (Ineligible Members) and the website "my.tax.gov.ir". The main content area features a yellow banner with the text "اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده موضوع ماده ۳ قانون تسهیل تکالیف مودیان" (Value Added Tax Return Subject to Article 3 of the Law on Facilitating Taxpayers' Obligations). Below the banner, there is a section titled "اطلاعیه بسیار مهم قابل توجه کلیه فعالان اقتصادی" (Very Important Notice for All Economic Actors). The text explains that the system will automatically generate a notice for taxpayers who are not in the system, and they should check the system for updates. A red box highlights a button that says "مطالعه شد، گذر از این مرحله" (Reviewed, proceed to this step). At the bottom, there is a contact information section with the email "info@vat.ir" and a phone number.

۶,۳,۴. روش بررسی فیلترهای لیست سیاه:

- روش الف (استعلام انفرادی): درج شناسه ملی شرکت مورد نظر به همراه کد امنیتی و کلیک بر روی دکمه «جستجو».

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://tax.gov.ir/action/do/GetInvalidCompany>. The page header includes the title "استعلام شرکت های فاقد اعتبار" (Check Ineligible Companies) and the website "tax.gov.ir". The main content area features a search form with two input fields: "شناسه ملی:" (National ID Number) and "کلمه امنیتی:" (Security Word). A red arrow points to the "شناسه ملی:" field. Below the input fields, there is a button labeled "جستجو" (Search). A red arrow points to the "جستجو" button. At the bottom, there is a button labeled "خروجی اکسل (فصل مورد)" (Excel Output (Selected Quarter)).

شناسه سند : FI-WR-۰۳۰

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل مالی

- روش ب (استعلام گروهی/جامع): در صورت نیاز به بررسی تعداد زیادی فروشنده یا عدم کارکرد جستجوی مستقیم، وارد کردن کد امنیتی و کلیک بر روی دکمه «خروجی اکسل همه موارد». پس از دانلود فایل اکسل جامع لیست سیاه، حسابدار مالیاتی موظف است شناسه ملی یا نام فروشنده را در فایل مذکور فیلتر و جستجو نماید.

گام ۴) گام چهارم: مستندسازی، آرشیو و نگهداری سوابق

- ۶/۴/۱. **مستندسازی فیزیکی و دیجیتال:** حسابدار مالیاتی موظف است از صفحه نتیجه استعلام (هر دو بخش ارزش افزوده و فاکتور غیرواقعی) اسکرین‌شات واضح تهیه نموده یا خروجی PDF ممهور به تاریخ سیستم دریافت کند.
- ۶/۴/۲. **ضمیمه اسناد:** این مستندات چاپی باید به همراه اسناد خرید (فاکتور رسمی، حواله انبار و فیش پرداخت) بایگانی شوند تا در زمان حسابرسی و رسیدگی ممیزین مالیاتی به عنوان سند اثبات "حسن نیت و احراز اصالت مودی در زمان معامله" ارائه گردند.
- ۶/۴/۳. **تکمیل فایل اکسل نظارت:** حسابدار مالیاتی موظف است فایل اکسل نظارتی تحت عنوان «پایش مستمر اعتبار مالیاتی فروشندگان» را با ستون‌های زیر همواره به‌روز نگهداری کند:
- ۶/۴/۴. نام فروشنده / شناسه ملی / تاریخ انجام استعلام / وضعیت اعتبار (فعال یا غیرفعال) / نام استعلام‌کننده / ملاحظات (مانند ثبت تاریخ غیرفعال شدن بعدی).

شناسه سند : FI-WR-۰۳۰

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل مالی

۷. نکات کنترلی (بسیار مهم)

- **همزمانی استعلام با معامله:** استعلام باید دقیقاً در تاریخ صدور فاکتور یا بازه زمانی انجام معامله انجام شود. استعلام‌های قدیمی فاقد اعتبار قانونی در زمان رسیدگی ممیزین مالیاتی می‌باشند.
- **تغییر وضعیت مودیان:** چنانچه مودی در زمان معامله فعال بوده اما بعداً غیرفعال شده باشد، ارائه مستندات تاریخ استعلام همزمان با تاریخ فاکتور جهت دفاع مالیاتی و اثبات حقانیت شرکت الزامی است.
- **فروشندگان مشکوک:** در صورت برخورد با هرگونه مغایرت یا پاسخ مبهم در سیستم، حسابدار مالیاتی موظف است مراتب را کتباً به سرپرست حسابداری گزارش نموده و تا تایید نهایی ایشان، پرداخت مالیات بر ارزش افزوده به فروشنده را به حالت تعلیق درآورد.